

Kredi kartı popülizmi...

2006-01-05 15:42:47

Bizim politikacıların piyasa ekonomisinin erdemini anlayıp, özelleştirme konusunda adım atmaları için, Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze kadar beklemek zorunda kaldık. Halbuki 1989'dan itibaren Kapitalizm'e geçen birçok Doğu Bloğu ülkesi bu konunun önemini bizden çabuk kavrayıp, bizden daha hızlı adımlar attılar. Hatta bazıları bizden daha ileri bir refah seviyesine ulaştılar.

Biz de özellikle son bir-iki yılda attığımız adımlarla devlet mülkiyetini ortadan kaldırma yolunda önemli adımlar attık. Ancak bu, piyasa ekonomisini idrak edebildiğimiz anlamına gelmiyor. Şimdi sıra devletin ekonomide ne kadar ve nasıl yer alacağına anlaşılmasına kaldı.

Devletin, bir piyasa ekonomisinde görevi, bireylerin özgürce mukavele yapmasını sağlamak ve tarafları mukavelelerine uymaya zorlamaktır. Türkiye'de ise siyasetçiler popülizm adına sürekli aksi davranışlarda bulunmaktalar. Geçmişte daha çok tarım ürünlerinin fiyatları veya emeklilik yaşı üzerinden popülizm yaparlardı. Zaman değişti. Kredi kartı kullananların sayısı onmilyonlarla ifade edilmeye başlandı. Şimdi de kredi kartları üzerinden popülizm yapmaya başladılar. Mecburen dönüp dolaşıp kredi kartları üzerine yazmak zorunda kalıyoruz.

Önce kredi kartlarının faizlerine taktılar. Faizler bu kadar yüksek olurmuş, herkese kredi kartı verilirmiymiş vs. Alışveriş merkezlerini gezin, 20 YTL'ye de pantolon satılıyor, 1000 YTL'ye de. 1000 YTL'ye satılan pantolonu cebinde o kadar parası olan herkes alabiliyor. Şimdi devletin çıkıp pahalı satan dükkana "neden o kadar paraya satıyorsun?" ya da "Neden yeterli geliri olmayan adama bu kadar pahalı pantolon satıyorsun?" dediğini düşünebiliyor musunuz? Ama kredi kartları için bankalara aynı şeyler söylenebiliyor ve bazıları da bunu alkışlıyor.

Geçtiğimiz hafta yeni bir kanun düzenlemesi gündeme geldi. Bu teklifte, kredi kartı borcunu geçmişte ödeyememiş olanların lehine birtakım düzenlemeler öngörülmekteydi. Örneğin gecikme faizleri, yasa ile, enflasyon seviyesine düşürülüyordu. Yani geçmişte banka ile kredi kartı sahibi arasında yapılmış kontrat, devlet tarafından bozulmaktaydı. Halbuki tarafların bu kontrata uymasını sağlamak devletin asli göreviydi. Allah'tan Başbakan tasarımı pek destekleyici açıklamalar yapmadı. Bu yüzden kanunun yürürlüğe girme ihtimali düşük. Ancak Başbakan'ın bu tepkisinin genel olarak devletin bu tip kontratları koruması gerektiğine ilişkin inancına dayalı olduğunu düşünmüyorum. Çünkü daha önceki hükümetler gibi bu hükümet de, devletin de taraf olduğu birçok anlaşmayı kendisi bozdu.

Sanırım çoğu kişi bu konunun öneminin farkında değil. Konu kredi kartı sorunu değil, ekonomideki belirsizlikler ya da mülkiyet haklarının korunması sorunu. Yani daha temel bir sorun. Eğer ekonomide yaptığınız kontrata karşı tarafın uymayacağı, hatta bu kontratın devlet eliyle bozulacağına ilişkin bir inancınız varsa, kontrat yapmaktan kaçınırsınız. Bu düşünce yaygınlaştığında, ticari faaliyetler ve yatırımlar sekteye uğrar. Yaptığınız yatırıma yarın el konabileceği, alacağınızın devlet eliyle silinebileceği bir ekonomide neler olabileceğini düşünsenize... Böyle bir ekonomide kim iş ya da yatırım yapmak ister?

Bilinmesi gereken şudur: Sorun kredi kartı sorunu değildir. Sorun devletin kontratlara

HOMOEKONOMİKUS :: Murat Çokgezen

Kredi kartı popülizmi…

müdahale ederek, ekonomide belirsizlik yaratması sorunudur. Devletin görevi belirsizlik yaratmak değil, belirsizliği minimum düzeye indirerek iktisadi faaliyetleri canlandırmaktır. Kuralları belirsiz bir oyunu kimse oynamak istemez.